

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Чернявського Івана Сергійовича
«Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у
спортивних танцях в річному циклі підготовки» на здобуття ступеня
доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України 30 квітня 2025 року Чернявський Іваном Сергійовичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Соронович І. М.).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри хореографії і танцювальних видів спорту було прийнято рішення надати здобувачу Чернявському Івану Сергійовичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. З кожним роком спортивні танці здобувають все більшу популярність і продовжують активно розвиватися, що обумовлено підвищенням інтересу до цього виду спорту на міжнародній арені. Відповідно, зростає кількість престижних змагань, що стають важливими етапами в спортивній кар'єрі танцюристів. Це призводить до підвищення рівня спортивної конкуренції, що, в свою чергу, ставить нові вимоги до тренувального процесу. Підвищення рівня конкуренції на міжнародних змаганнях вимагає від спортсменів високої кваліфікації не лише підтримання, а й постійного вдосконалення їхніх фізичних та технічних здібностей.

Ці фактори мають безпосередній вплив на систему підготовки танцюристів, яка потребує гнучкої адаптації до нових умов та вимог сучасного спортивного середовища. В результаті, виникає необхідність розробки нових, більш ефективних шляхів удосконалення спортивної майстерності, що

включають в себе інтеграцію інноваційних методичних підходів до вдосконалення тренувального процесу, спрямованого на розвиток рухових якостей, вдосконалення технічних елементів і танцювальних композицій, хореографічної майстерності та підвищення психологічної готовності до змагань в єдину цілу структуру тренувального процесу.

В зв'язку з цим, систему підготовки, яка враховує всі ланки спортивної підготовки пов'язують з раціонально обґрунтованою періодизацією, системною організацією тренувального процесу підпорядковану закономірностям перебігу короткострокових і довгострокових адаптаційних процесів під впливом тренувальних і змагальних навантажень. Врахування цього принципу принесло певні результати в інших видах спорту, де формування спеціалізованої спрямованості тренувального процесу на рівні тренувальних занять, мікро, мезо і макроциклів підготовки надало певного імпульсу в системі вдосконалення функціонального забезпечення спеціальної працездатності і результативності змагальної діяльності.

У контексті спортивних танців періодизація тренувального процесу є надзвичайно важливою, оскільки цей вид спорту характеризується високою складністю координації рухів, значними фізичними та психологічними вимогами до спортсменів. Періодизація дозволяє оптимізувати тренувальний процес шляхом поетапного збільшення інтенсивності навантажень, враховуючи специфічні фізіологічні та психологічні особливості танцюристів.

Це дає поштовх для удосконалення системи підготовки танцюристів та вимагає формування планування у системі підготовки спортсменів танцюристів високої кваліфікації уточнення структури і змісту річної підготовки, які апробовані багатьма поколіннями танцюристів, та розробки моделей річної підготовки, що дозволяють успішно виступати, як на Чемпіонатах Світу та Європи, так і на престижних змаганнях.

Одночасно склалося розуміння того, що приведення структури підготовки спортсменів у спортивних танцях у відповідність із закономірностями періодизації спортивної підготовки дозволить вирішити проблеми, пов'язані з досягненням спортивної форми, проблемою підтримки стійкого стану підготовленості, дасть можливість уникнути негативних процесів, пов'язаних зі станом перевтоми і хронічної втоми.

Актуальність дослідження полягає у необхідності систематизації наявного об'єму знань про систему змагань, змагальну діяльність найсильніших спортсменів-танцюристів світу, структуру і зміст спортивної підготовки в структурних утвореннях тренувального процесу, упорядкування цих чинників у цілісну систему з урахуванням особливостей спортивних танців.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Чернявського Івана

Сергійовича спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.22 «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях на сучасному етапі розвитку виду спорту» (номер державної реєстрації 0116U001611) та Плану Науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.11 «Управління тренувальними змагальними навантаженнями кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях» (номер державної реєстрації 0121U108969).

Внесок здобувача, як співвиконавця, полягав у розробці науково-методичного підходу, спрямованого на розробку структури тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

- уперше розкриті сучасні підходи до побудови тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях з урахуванням перебігу короткострокових і довгострокових адаптаційних тренувальних ефектів в мікро, мезо і макроструктурах річного циклу підготовки;
- уперше періодизацію тренувального процесу розроблено відповідно календаря змагань в спортивних танцях;
- уперше розроблено і впроваджено концептуальну модель програми спеціальної підготовки спортсменів-танцюристів на основі модуляції цілісних структур «навантаження – відновлення» на рівні оперативного, поточного і етапного управління тренувальними і змагальними навантаженнями протягом року;
- уперше принципи системного і синергічного підходу застосовані для формування структури спеціальної підготовки і визначення шляхів індивідуальної корекції тренувального процесу;
- уперше розроблені рекомендації щодо реалізації системного і синергічного підходів в процесі побудови тренувального процесу спортсменів-танцюристів високої кваліфікації на основі комплексного вдосконалення видів підготовленості спортсменів. Підтверджувальними є дані про функціональне забезпечення періодизації тренувального процесу, що сприяє збільшенню рівня спеціальної підготовленості, демонстрації артистичної і хореографічної майстерності в варіативних умовах змагальної діяльності, високого темпу і розвинення втоми;

- підтверджувальними є дані, про системні чинники побудови тренувального процесу кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях з урахуванням календаря головних змагань протягом року;
- доповнені дані про побудову тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях з урахуванням системних і синергічних підходів;
- доповнені дані про загальні і специфічні засоби і методи функціональної підготовки в видах спорту, які поєднують спорт і мистецтво.

Практичне значення роботи полягає в тому, що в практику підготовки спортсменів-танцюристів впроваджено технологію періодизації тренувального процесу кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях, яка ґрунтується на моделі побудови макроциклу підготовки до головних змагань. Технологія ґрунтується на реалізації системного підходу до періодизації тренувальних і змагальних навантажень і концепції побудови тренувального процесу на основі раціонального співвідношення навантаження і відновлювання з урахуванням принципів оперативного, поточного і етапного управління тренувальним процесом спортсменів-танцюристів високого класу. Наведені принципи положення дозволяють оптимізувати структуру тренувального процесу будь-якої категорії спортсменів-танцюристів з урахуванням програми змагань, віку і цільових настанов етапу багаторічної підготовки.

Результати досліджень впроваджено у освітній процес студентів кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України (акт впровадження від 06 травня 2024 р.); у тренувальний процес клубу спортивного танцю Національного університету фізичного виховання і спорту України «Супаданс» (акт впровадження від 06 травня 2024 р.); у навчально-тренувальний процес Всеукраїнської ради спортивних танців (акт впровадження від 10 травня 2024 р.).

Сформовані концептуальна і експериментальна моделі підготовки ґрунтуються на системному і синергічному рівні, що дозволяє враховувати узагальнені принципи формування адаптаційних тренувальних ефектів, водночас забезпечити індивідуальні шляхи побудови тренувального процесу. Запропоновані програми підготовки природньо імплементовано в структури тренувального процесу спортсменів-танцюристів високого класу, враховувати традиційний для пари спектр тренувальних і змагальних навантажень.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо особливостей підготовки, змагальної діяльності, побудови тренувального процесу спортсменів

у складнокоординаційних видах спорту, зокрема у спортивних танцях, контролю підготовленості спортсменів до змагань у спортивних танцях.

Представлені в дисертаційній роботі системний та комплексний підходи до поставленої проблеми можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження в освітній процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю та роботу ГО «Всеукраїнська рада спортивних танців».

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв’язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв’язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 11 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному науковому виданні Чорногорії, яке проіндексоване у базі даних Scopus (Q3); 7 публікацій апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи було оприлюднено в наукових доповідях (тезах) на XII–XIV Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь і олімпійський рух» (Київ, НУФВСУ, 2019-2021); на I Міжнародній конференції «Освітній процес підготовки хореографів: стан та перспективи» (Київ, НУФВСУ, 2019); на II Міжнародній науково-практичній конференції «Хореографія в сучасному мистецькому просторі» (Київ, НУФВСУ, 2023); на науково-методичних

конференціях кафедри хореографії і танцювальних видів спорту тренерського факультету Національного університету фізичного виховання і спорту України 2019–2024.

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Метою та завданням дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Також здобувач самостійно виконав обґрунтування підходів до побудови тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях з урахуванням перебігу короткострокових і довгострокових адаптаційних тренувальних ефектів в мікро, мезо і макроструктурах річного циклу підготовки, розробив концептуальну модель програми спеціальної підготовки спортсменів-танцюристів на основі модуляції цілісних структур «навантаження – відновлення» на рівні оперативного, поточного і етапного управління тренувальними і змагальними навантаженнями протягом року, розробив рекомендації щодо реалізації системного і синергічного підходів в процесі побудови тренувального процесу спортсменів-танцюристів. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Чернявського Івана Сергійовича «Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Чернявського Івана Сергійовича на тему: «Побудова тренувального процесу кваліфікованих танцюристів у спортивних танцях в річному циклі підготовки» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє

собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо основних підходів та закономірностей побудови і програмування тренувального процесу, розробки структури річного циклу підготовки до головних змагань в спортивних танцях, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висувуються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Чернявському Івану Сергійовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Чернявського Івана Сергійовича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Ольга БОРИСОВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Микола БЕЗМИЛОВ, доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри історії та теорії олімпійського спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Леся КОРОБЕЙНИКОВА, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри психології і педагогіки Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Леонід ПОДРІГАЛО, доктор медичних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної культури Харківської державної академії фізичної культури;

опонент: Валерія ТИЩЕНКО, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Д.фіз.вих., доцент

Д.б.н., професор

Голова засідання,

д.фіз.вих., професор

Ольга БОРИСОВА

Микола БЕЗМИЛОВ

Леся КОРОБЕЙНІКОВА

Андрій ДЯЧЕНКО

Підписи Борисової О., Безмилова М., Коробейнікової Л., Дяченка А. засвідчую

Начальник
відділу кадрів

